

Τσαφ και Τσουφ

Πηγή: Μη τυπική εκπαίδευση κατά των διακρίσεων σε παιδιά σχολικής ηλικίας - Εγχειρίδιο για το δάσκαλο, Κέντρο Προάσπισης Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων-ΚΕΠΑΔ

Θέματα: Ανθρώπινα δικαιώματα, διακρίσεις, αναπηρία, φτώχεια, κοινωνικός αποκλεισμός, άστεγοι

Στόχοι:

- Να αναπτύξουμε δεξιότητες συνεργασίας και αλληλεγγύης
- Να εμβαθύνουμε στο δικαίωμα στη διασκέδαση και στα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία και των αστέγων
- Να συνδέσουμε τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν άτομα με αναπηρία ή λιγότερο προνομιούχα άτομα με επίκαιρα προβλήματα της κοινωνίας, όπως η έλλειψη στέγης και η αδυναμία πρόσβασης σε δημόσιους χώρους
- Να καταπολεμήσουμε τον αποκλεισμό και τις διακρίσεις

Διάρκεια: Μία ώρα

Προτεινόμενες τάξεις: Μικρές τάξεις Δημοτικού

Τι χρειαζόμαστε: κασετόφωνο (προαιρετικά), ευρύχωρο εσωτερικό ή εξωτερικό χώρο

Περιγραφή:

1. Καλούμε τα παιδιά να κάνουν έναν κύκλο, πιάνοντας τα χέρια τους. Περνάμε εξωτερικά του κύκλου και ακουμπώντας τον ώμο κάθε παιδιού δίνουμε εναλλάξ το όνομα Τσαφ και Τσουφ ζητώντας από κάθε παιδί να θυμάται το όνομα που του δώσαμε ως το τέλος της δράσης.
2. Όπως είναι πιασμένα τα παιδιά σε κύκλο, διηγούμαστε την ακόλουθη ιστορία:
«Σε ένα απομακρυσμένο φανταστικό νησί στον Ειρηνικό, το Τσίφμπουμ, ζουν εδώ και πολλά χρόνια δύο φυλές: οι Τσαφ και οι Τσουφ. Τα μέλη των δύο φυλών είναι πολύ αγαπημένα μεταξύ τους και ζουν ειρηνικά. Οι Τσαφ είναι καλοί ξυλουργοί και κατασκευάζουν ωραίες καλύβες και οι Τσουφ είναι πολύ ικανοί ξυλοκόποι. Το πρωί δουλεύουν όλοι μαζί βοηθώντας ο ένας τον

άλλον και το βράδυ διασκεδάζουν όλοι ενωμένοι γύρω από τη φωτιά με χορούς, τραγούδια και ιστορίες. Αγαπημένη τους διασκέδαση είναι να γυρίζουν γύρω γύρω από τη φωτιά και να φωνάζουν τα ονόματα των φυλών τους».

3. Παρακινούμε τα παιδιά να ξεκινήσουν να γυρίζουν γύρω γύρω, λέγοντας το όνομα που τους έχουμε δώσει, Τσαφ ή Τσουφ. Μετά από λίγο συνεχίζουμε την αφήγηση:

«Μα ένα βράδυ οι δυο φύλαρχοι τσακώνονται για το ποια είναι η καλύτερη και ικανότερη φυλή του νησιού και αποφασίζουν να χωρίσουν τις φυλές. Η φυλή των Τσαφ θα πάει στην αριστερή πλευρά του νησιού και η φυλή των Τσουφ στη δεξιά πλευρά».

Δείχνουμε με τα χέρια μας τις περιοχές, που έχουμε ορίσει ως αριστερή και δεξιά πλευρά του νησιού στον χώρο που παίζουμε το παιχνίδι και όπου πρέπει να καταλήξουν τα παιδιά κάθε φυλής. Συνεχίζουμε την αφήγηση:

«Επειδή είναι όμως νύχτα και φυσάει πολύ δυνατός αέρας, τα μέλη των φυλών δεν μπορούν να δουν τίποτα. Για να μπορέσουν λοιπόν να βρουν τις καλύβες στη μεριά του νησιού που τους αντιστοιχεί πρέπει να λένε το όνομα της φυλής τους και να κατευθύνονται προς τα κει που ακούνε και τα υπόλοιπα μέλη της φυλής».

4. Στο σημείο αυτό ζητάμε από τα παιδιά να αφήσουν τα χέρια τους, όπως είναι στον κύκλο, και να κλείσουν όλα τα μάτια τους. Εξηγούμε ότι με κλειστά τα μάτια και μόνο λέγοντας το όνομα της φυλής στην οποία ανήκουν πρέπει να πάνε στην πλευρά του νησιού που αποφάσισε ο φύλαρχός τους. Αν έχουμε στη διάθεσή μας κασετόφωνο το βάζουμε να παίζει ήχους καταιγίδας ή διάφορους θορύβους όσο τα μέλη των φυλών θα προσπαθούν να βρουν το ένα το άλλο, ώστε να δυσκολέψουμε ακόμα περισσότερο την αποστολή τους. Όταν όλα τα παιδιά καταφέρουν να βρουν τα άλλα μέλη της φυλής τους και να πάνε στο μέρος του νησιού που πρέπει να βρίσκονται, ζητάμε να ανοίξουν τα μάτια και συνεχίζουμε την ιστορία:

«Μόλις οι φυλές έφτασαν στη δική τους πλευρά του νησιού, διαπίστωσαν ότι ο αέρας είχε καταστρέψει τις καλύβες τους και δεν είχαν πού να μείνουν. Τις επόμενες ημέρες οι φυλές υπέφεραν πολύ. Γιατί; Μα ούτε καλύβες είχαν να μείνουν ούτε και τους φίλους τους να τους βοηθήσουν και να διασκεδάσουν τα βράδια. Οι δυο φύλαρχοι δεν τους επέτρεπαν να συνεργαστούν για να μπορέσουν να φτιάξουν πάλι τις καλύβες, εφόσον οι Τσαφ ήξεραν μόνο να χτίζουν και οι Τσουφ μόνο να κόβουν γερά ξύλα για τις καλύβες. Χωρίς μέρος να μείνουν και χωρίς τους φίλους τους, οι φυλές έγιναν δυστυχημένες και δεν προχωρούσε τίποτα στη ζωή τους. Μπροστά στον κίνδυνο και τη δυστυχία που έφερε στις φυλές τους η διχόνοια, οι φύλαρχοι αποφάσισαν να ξεχάσουν τις διαφωνίες τους και να ενώσουν ξανά τις φυλές στο νησί, ώστε να συνεχίσουν τη ζωή τους, όπως ήταν πριν. Το ίδιο βράδυ ανακοίνωσαν στα μέλη των φυλών τους ότι θα επανενωθούν και τους κάλεσαν όλους πάλι γύρω από τη φωτιά».

5. Εξηγούμε στα παιδιά ότι η απόφαση των φυλάρχων πάρθηκε το βράδυ. Επομένως πρέπει

όλοι να κλείσουν πάλι τα μάτια τους και να επιστρέψουν στον κύκλο, όπου θα σταθούν και θα κρατηθούν χέρι χέρι εναλλάξ με μέλη της άλλης φυλής (Τσαφ-Τσουφ-Τσαφ-Τσουφ κ.λπ.) όπως και πριν. Επισημαίνουμε ότι δεν μπορούν να λένε τίποτα άλλο παρά μόνο το όνομα της φυλής τους, προκειμένου να αναγνωρίσουν πού πρέπει να σταθούν για να πάρουν σωστή θέση στον κύκλο. Η δράση τελειώνει, όταν τα παιδιά καταφέρουν να γυρίσουν πάλι γύρω από τη φωτιά σε ένα συνεχές χαρούμενο Τσαφ-Τσουφ.

6. Ζητάμε από τα παιδιά να ανοίξουν τα μάτια και καθόμαστε για να συζητήσουμε τη δραστηριότητα. Μπορούμε να συνδέσουμε την εμπειρία του παιχνιδιού με τα ανθρώπινα δικαιώματα, προκειμένου να κάνουμε ανασκόπηση της δραστηριότητας.

Ερωτήσεις για συζήτηση

- Σας άρεσε το παιχνίδι; Σας φάνηκε δύσκολο;
- Πόσο σημαντικό ήταν για τις ζωές των φυλών και για την επιβίωσή τους το γεγονός ότι είχαν αναπτύξει συνεργασία και ομαδική δουλειά; Ήταν κάποια φυλή σημαντικότερη από την άλλη στην ομαδική δουλειά;
- Πώς νιώσατε, όταν δεν μπορούσατε να διασκεδάσετε με τους φίλους σας από την άλλη φυλή; Η διασκέδαση είναι δικαίωμα; Ξέρετε παιδιά που δεν απολαμβάνουν αυτό το δικαίωμα;
- Ήταν εύκολο ή δύσκολο να βρείτε τη φυλή σας με κλειστά μάτια;
- Πώς νομίζετε ότι αισθάνονται οι άνθρωποι που έχουν προβλήματα όρασης; Αντιμετωπίζουν προβλήματα στην καθημερινότητά τους, όπως αυτά που βιώσατε εσείς στο παιχνίδι για να βρείτε το δρόμο σας;
- Πώς νομίζετε ότι πρέπει να αντιμετωπίζουμε τους ανθρώπους αυτούς και τι πρέπει να γίνει για να προστατεύονται τα δικαιώματά τους και να έχουν την ίδια ποιότητα στην καθημερινότητά τους με τους υπόλοιπους;
- Πώς αισθανθήκατε, όταν ξαφνικά δεν είχατε μέρος να μείνετε και να προφυλαχτείτε από το κρύο, ούτε κρεβάτι να κοιμηθείτε, ούτε ασφάλεια;
- Υπάρχουν άνθρωποι που ζουν σε αυτές τις συνθήκες σήμερα ή/και είναι άστεγοι;
- Είναι η ασφαλής και αξιοπρεπής στέγη δικαίωμα;
- Ποιο είναι το πιο σημαντικό πράγμα που πήρατε από αυτό το παιχνίδι;

Επισημάνσεις για τον εκπαιδευτικό (εμπυχωτή)

- Προτού ξεκινήσουμε τη δραστηριότητα αυτή, ας βεβαιωθούμε ότι ο χώρος μας είναι κατάλληλος και επαρκής, ώστε τα παιδιά να κινηθούν σε αυτόν με ασφάλεια, όταν έχουν κλειστά τα μάτια.
- Μπορούμε να προσαρμόσουμε το σενάριο της φανταστικής ιστορίας και τον τρόπο αναγνώρισης των ομάδων μεταξύ τους ανάλογα με τα ανθρώπινα δικαιώματα και τα φαινόμενα αποκλεισμού που θέλουμε να συζητήσουμε. Οι ομάδες θα μπορούσαν π.χ. να βλέπουν, αλλά να μην ακούνε κ.ο.κ.

Μετά την ολοκλήρωση της δραστηριότητας μπορούμε να αναθέσουμε στα παιδιά να κάνουν μια έρευνα σε ομάδες για ένα από τα θέματα που συζητήθηκαν και τα ενδιαφέρει περισσότερο:

- Θα μπορούσε για παράδειγμα μία ομάδα να ερευνησει και να καταγράψει την προσβασιμότητα του σχολικού κτιρίου. Μπορούν να έχουν πρόσβαση και συμμετοχή σε όλες τις δραστηριότητες του σχολείου παιδιά με προβλήματα κινητικότητας, όρασης ή ακοής; Ποιες άλλες κατηγορίες μαθητών ενδέχεται να αποκλείονται από το σχολείο και να μην εκπροσωπούνται; Ποιες βελτιώσεις θα μπορούσαν να γίνουν στις εγκαταστάσεις ή στον τρόπο οργάνωσης της λειτουργίας του σχολείου; Έχει αντίστοιχα προβλήματα ή ελλείψεις η γειτονιά σας, οι χώροι που παίζετε και που κινείσθε καθημερινά;
- Μια άλλη ομάδα θα μπορούσε να ασχοληθεί με το θέμα της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού. Να συλλέξει πληροφορίες και στοιχεία για το φαινόμενο των αστέγων ή των ανθρώπων που ζουν σε συνθήκες φτώχειας σε τοπικό, εθνικό και διεθνές επίπεδο. Ποιες προσπάθειες γίνονται για την αντιμετώπιση του φαινομένου; Μπορούν να πάρουν συνεντεύξεις από εκπροσώπους υπηρεσιών πρόνοιας και ΜΚΟ που ασχολούνται με αυτά τα θέματα σε τοπικό επίπεδο.